

การพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน
ของโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)
Developing a Research-Based Internal Quality Assurance Model of
Nongyama Municipal School (Municipal Sports School, Roi Et)

ไพฑูรย์ พันโนลาด¹
Paitoon Pannolad

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบริบทและความต้องการจำเป็น, สร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายใน, ประเมินผลการใช้รูปแบบ และ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา รวม 12 คน และกรรมการสถานศึกษาที่ร่วมวิจัยจำนวน 3 คน และนักเรียน จำนวน 18 คนในโรงเรียนที่ใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เครื่องมือวิจัยเป็นแบบบันทึกองค์ประกอบการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน แบบบันทึกผลประเมินภายนอกแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและแบบสอบถามความคิดเห็น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ดัชนี PNImodified การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพก่อนพัฒนาตามรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เท่ากับ 15.94 และคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพโดยภาพรวมหลังจากใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เท่ากับ 26.71 และมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.03 ซึ่งหมายความว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมือง

Received: 2021-12-20 Revised: 2022-01-21 Accepted: 2022-02-04

¹ โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) สำนักการศึกษา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด Nongyama Municipal School (Municipal Sports School, Roi Et) Education Bureau Roi Et Municipality, Roi Et Province. Corresponding Author e-mail: Ponglang101@hotmail.com

ร้อยเอ็ด) ทำให้ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) มีประสิทธิผลระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (keywords): การพัฒนารูปแบบ; การประกันคุณภาพภายใน

Abstract

The purpose of this research and development research is to study the context and needs of the internal quality assurance model, to evaluate the use of the model, and to study the opinions of users of the internal quality assurance model using the internal quality assurance model. Research as a base for Nong Ya Ma Municipal School (Roi Et Municipal Sports School). school administrators Twelve teachers in charge of educational quality assurance, 3 committees of educational institutions participated in the research, and 18 students in schools that used the internal quality assurance model using research as the base of Nong Ya Ma Municipal School. (Roi Et Municipal Sports School) The research instrument was a record form of internal quality assurance elements. using research as a base An external assessment record form, a questionnaire, an interview form, a quality assessment form based on internal quality assurance standards and an opinion questionnaire. quantitative data analysis analyzed by basic statistics are the average standard deviation and statistical analysis of the PNI modified index. The qualitative data analysis was based on content analysis. The results showed that the quality assessment of Nong Ya Ma Municipal School Standards (Roi Et Municipal Sports School) Overall, the average score of quality before developing a model of internal quality assurance by using research-based research at Nong Ya Ma Municipal School. (Roi Et Municipal Sports School) was 15.94 and the average score of overall quality after using the model of internal quality assurance by using research as a base of Nong Ya Ma Municipal School. (Roi Et Municipal Sports School) was 26.71 with an increase of 78.03 percent, which means that Research-Based Research-Based Quality Assurance Model of Nong Ya Ma Municipal School (Roi Et Municipal Sports School) makes the performance according to the quality assurance standards within the Nong Ya Ma Municipal School Education Institute. (Roi Et Municipal Sports School) had the highest level of effectiveness.

Keywords: Developing; Internal Quality Assurance

บทนำ (Introduction)

สังคมยุคใหม่อันเป็นผลกระทบของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ถือว่าเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่บุคคลและองค์กรต่างๆ ต้องใช้การวิจัยเป็นฐานสำหรับเรียนรู้และพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุด ซึ่งทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อรองรับความต้องการจำเป็นของสังคม (Cheng, Yin Cheng, 2003: Fullan, M. 2007; ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2548; ไพศาล สุวรรณน้อย, 2549; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเดิม, 2545) ซึ่งระบบการศึกษาไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสังคมโลกยุคใหม่อย่างจริงจังเมื่อว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ความว่า ด้านกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ “วรรค 2 ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา วรรค 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง” และ วรรค 5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนรู้อะไรก็ตาม” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547) ซึ่งสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท ต้องยึดถือเป็นแนวทางดำเนินการพัฒนามาตรฐานการศึกษาและระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อแสดงความรับผิดชอบผลการจัดการศึกษาตามข้อกำหนดนี้ต่อสังคม

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลผลประเมินคุณภาพการศึกษาส่วนหนึ่งชี้ว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นปัญหาท้าทายโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เห็นได้จากผลประเมินคุณภาพภายในปี 2561-2562 พบว่า มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ได้คุณภาพระดับปานกลางและยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ในส่วนมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ได้คุณภาพระดับปานกลางและยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ (รายงานการประเมินตนเอง, 2562) นั่นอาจจะแสดงให้เห็นว่าการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ยังไม่ส่งผลต่อคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจจะเพราะรูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีอยู่แล้วยังไม่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเพียงพอ (สันติ ชัยชนะ, 2549) ซึ่งหากมีการวิเคราะห์ปัญหาถูกต้องตรงประเด็น และมีแนวทางพัฒนากระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการจำเป็นแล้ว โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

น่าจะสามารถพัฒนาคุณภาพตอบสนองสังคมแห่งการเรียนรู้นี้ได้ตามที่ควรจะเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

จากการสำรวจเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่สนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้เกิดประสิทธิผล พบว่าแนวคิดการดำเนินงานโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Approach) ซึ่งหมายถึงการใช้ความรู้จากการวิจัยเป็นแนวคิดพื้นฐานในการออกแบบกระบวนการทำงานและใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการสร้างความรู้ใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของงานและพัฒนาคุณภาพของงานควบคู่ไปกับการประเมิน (Borg, 1970; ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์, 2549) เป็นแนวคิดหนึ่งที่น่าจะเหมาะสมและตอบสนองจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาในสังคมแห่งความรู้ เนื่องจากเมื่อใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการพัฒนาของผู้เรียนให้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณสมบัติของนักวิจัย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม, 2545) เมื่อใช้เป็นฐานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบของโรงเรียน จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพ อย่างต่อเนื่องทั้งระบบจากภายในองค์กร แบบค่อยเป็นค่อยไปในบริบทการทำงานปกติ (Hassel, 2002; Leyden and others, 2011; Ellis and Castle, 2010; Little and Houston, 2003) แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคุณภาพโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน จึงเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา เนื่องจากการประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการทำงานที่เป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างไม่มีสิ้นสุด กระบวนการดำเนินงานจึงต้องเริ่มด้วยการวางแผนการดำเนินการตามแผนควบคู่ไปกับการติดตามตรวจสอบระบบหรือความเป็นไปได้ของกระบวนการและศึกษาผลของกระบวนการที่เกิดต่อคุณภาพผู้เรียน และใช้ข้อค้นพบจากการศึกษาเป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นอีกในวงจรการพัฒนาใหม่ ซึ่งหากใช้การวิจัยเป็นฐานในการดำเนินงานประกันคุณภาพโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาคุณภาพได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและเอกลักษณ์ที่เฉพาะของตนเอง ซึ่งน่าจะเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ดังนั้น การจัดให้มีการศึกษาบริบท สภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการจำเป็น และพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทความต้องการจำเป็นและเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ที่ควรส่งเสริมให้บุคลากรครูและชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้มีรูปแบบและแนวทางการเรียนรู้และพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาตามภาระหน้าที่ปกติให้สามารถรับมือกับปัญหาและเอาชนะข้อจำกัดทุกประการจนสามารถสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับสังคมในยุคแห่งการเรียนรู้ตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

- เพื่อศึกษาบริบทและความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในที่ใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)
- เพื่อสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)
- เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ในบริบทจริง
- เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ดำเนินการศึกษาเป็น 4 ระยะ แต่ละระยะเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทและความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในที่ใช้วิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

- การศึกษาบริบทด้านจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียนจากผลประเมินภายนอก แหล่งข้อมูล

รายงานผลประเมินภายนอกรอบสามฉบับบทสรุปสำหรับผู้บริหารของโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

เครื่องมือวิจัย

แบบบันทึกผลประเมินภายนอกรอบสาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การแจกแจงความถี่ของแต่ละมาตรฐานที่มีผลประเมินสูง 3 อันดับแรก กำหนดเป็นจุดแข็ง และแจกแจงมาตรฐานที่มีผลประเมินต่ำ 3 อันดับสุดท้าย กำหนดเป็นจุดอ่อน

- การศึกษาบริบทด้านจุดแข็งจุดอ่อนโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) จากการศึกษากรณี

กลุ่มผู้ใช้ข้อมูล

ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในและกรรมการสถานศึกษา จำนวน 20 คน

เครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์ ที่ครอบคลุมมุมมองเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยลงรหัสข้อความ จัดกลุ่มข้อความตามประเด็นและแจกแจงนับความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอโดยเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นตามค่าความถี่หรือร้อยละ

3. การประเมินความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ชั้นสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานจากเอกสารงานวิจัยและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษาและการจัดการศึกษาโดยใช้วิจัยเป็นฐาน จำนวน 7 คน

ชั้นสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) จำนวน 12 คน ที่ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง

ชั้นสนทนากลุ่มเพื่อยืนยัน วิเคราะห์สาเหตุและแนวทางสนองความต้องการจำเป็น ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน รวม 12 คน

เครื่องมือวิจัย

ชั้นสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานเป็นแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพภายในที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน

ชั้นสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแบบสอบถามความมุ่งหวังและสภาพจริงในการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ชั้นสนทนากลุ่มเพื่อยืนยัน/วิเคราะห์สาเหตุ/แนวทางการตอบสนองความต้องการการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเป็นกรอบประเด็นสนทนากลุ่มครอบคลุม 1) การยืนยันหรือคัดค้านความต้องการจำเป็น 2) สาเหตุของความต้องการจำเป็น ส่วนที่ 3 แนวทางตอบสนอง ความต้องการจำเป็นทั้งรายองค์ประกอบและภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ดัชนี PNI modified การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยลงรหัส จัดกลุ่มข้อความตามประเด็น แจกแจงความถี่และร้อยละ

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เป็นกลุ่มนักวิชาการทางการศึกษา กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และกลุ่มครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน รวม 5 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ที่มีโครงสร้างประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่ให้ตอบคำถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ที่มีโครงสร้าง 3 ส่วนคือส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมิน ส่วนที่ 2 แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุมเกณฑ์ประเมินในด้าน 1) ความเหมาะสม 2) ความชัดเจนในการสื่อสาร ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาหลังรหัสจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็น แจกแจงความถี่และร้อยละ

ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ในบริบทการนำไปใช้จริง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เป็นคณะกรรมการประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างวิจัย จำนวน 10 คน

เครื่องมือวิจัย

เป็นแบบประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่พัฒนามาจากมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ที่ประกาศใช้โดยกระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าร้อยละของคะแนนพัฒนาการของผลประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) โดยใช้วิเคราะห์ร้อยละของคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ที่คำนวณโดยสูตรวัดคะแนนพัฒนา หรือ Growth Score ดังสูตร (Kanjanawasee, 1989)

$$S = \frac{100(Y-X)}{F-X}$$

เมื่อ S คือ คะแนนเพิ่มสัมพัทธ์

F คือ คะแนนเต็มของการวัดทั้งครั้งแรกและครั้งหลัง

X คือ คะแนนการวัดครั้งแรก

Y คือ คะแนนการวัดครั้งหลัง

ระยะที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 10 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลร่วมประชุมกลุ่มสะท้อนคิดต่อผลการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา รวม 12 คน และกรรมการสถานศึกษาที่ร่วมวิจัยจำนวน 3 คน

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้กระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ประกอบด้วยตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่ได้เรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ทดลองชั้นละ 2 คน รวม 18 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับผลจากการเรียนรู้ ชั้นละ 1 คน รวม 9 คน

เครื่องมือวิจัย

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเชิงปริมาณสอบถามประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบและความถูกต้องเหมาะสมตามหลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ใช้สอบถามเฉพาะครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบบันทึกการสะท้อนคิดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบในการปฏิบัติจริงที่ใช้ประกอบการประชุมกลุ่ม

ฉบับที่ 3 เป็นแบบบันทึกการสะท้อนคิด ประกอบการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนพัฒนาขึ้นตามแนวคิดการวิจัยเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาโดยลงรหัส จัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็น แจกแจงความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. บริษัทและความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในที่ใช้การวิจัยเป็นฐานของสำหรับโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

1.1 ผลการศึกษาบริบทจุดเด่นจุดด้อย จุดแข็งและจุดอ่อนของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนมีจุดเด่นในด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานเกี่ยวกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขนิสัย และการมีสุนทรีย์ภาพ และการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะพึงประสงค์ของเด็กไทย แต่มีจุดด้อยในเรื่องความสามารถในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองและการมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ การมีทักษะกระบวนการคิด การมีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรแต่ละสาระ และทักษะความสามารถในการทำงานอย่างมีระบบและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ส่วนจุดแข็งหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา มี 2 ปัจจัย คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่วนจุดอ่อน คือ ขาดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

1.2 ผลการศึกษาวិเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ซึ่งประเมินตามองค์ประกอบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานที่สังเคราะห์ จากเอกสารแนวคิดทฤษฎี พบว่าโรงเรียนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้การวิจัยเป็นฐานทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ โดยมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในด้านการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน และการใช้ความรู้จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานในโรงเรียนมี 4 ประการ คือ 1) ความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและการวิจัย 2) ขาดความตระหนักในวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนา 3) งานประกันคุณภาพเป็นภาระที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน 4) โครงสร้างการบริหารไม่เอื้อต่อการประกันคุณภาพผู้เรียน แนวทางในการตอบสนองความต้องการจำเป็นที่สำคัญมี 4 ประการ คือ 1) การสร้างความร่วมแรงร่วมใจเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ 2) การปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ทางการศึกษา การวิจัยและการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ให้ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีทักษะกระบวนการคิด มีความรู้

และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตามหลักสูตรแต่ละสาระ และมีทักษะความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และ 4) การบูรณาการงานประกันคุณภาพภายในเข้ากับการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน

2. รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาล หนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ประกอบด้วยหลักการ แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ และขั้นตอนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ 2) การพัฒนา มาตรฐานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพทั้งระบบ 4) พัฒนาระบบการเรียนรู้และคุณภาพการศึกษาทั้งระบบโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ และ 5) การประเมินมาตรฐานและใช้ผลพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3. ผลประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพก่อนพัฒนาตามรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เท่ากับ 15.94 และคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพโดยภาพรวมหลังจากใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เท่ากับ 26.71 และมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.03 ซึ่งหมายความว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ทำให้ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) มีประสิทธิผลระดับมากที่สุด

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้และผู้เกี่ยวข้องกับการใช้ต่อรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ปรากฏว่าผู้ใช้รูปแบบในโรงเรียนที่จัดการศึกษาสองระดับมีความคิดเห็นต่อประโยชน์และความถูกต้องของรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ระดับมากที่สุดส่วนโรงเรียนจัดการศึกษาสามระดับมีความคิดเห็นระดับมาก โดยประเด็นที่ผู้ใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาล หนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เห็นว่ามีประโยชน์สูงสุดคือ รูปแบบส่งเสริมการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้และคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ รองลงมาคือ รูปแบบส่งเสริมให้ครูพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ รูปแบบส่งเสริมความเข้าใจในทัศน์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสม และรูปแบบส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบครบวงจร ส่วนประเด็นรูปแบบส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. บริบทและความต้องการจำเป็นสำหรับพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาล หนองหญ้าฆ่า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

1.1 ผลการศึกษาบริบทด้านจุดเด่นจุดด้อย จุดแข็งและจุดอ่อนของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนมีจุดเด่นในด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานเกี่ยวกับสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขนิสัยและการมีสุนทรียภาพ และการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะพึงประสงค์ของเด็กไทย แต่มีจุดด้อยในเรื่องความสามารถในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองและนิสัยใฝ่เรียนรู้ ทักษะกระบวนการคิด ความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรแต่ละสาระและทักษะความสามารถทำงานอย่างมีระบบและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ส่วนจุดแข็งหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษา 2 ปัจจัย คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการ 2) ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอย่างจริงจัง ส่วนจุดอ่อนที่สำคัญ คือขาดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนมีข้อจำกัดด้านปัจจัยพื้นฐานและขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับอารมณ สนามภู (2549) ที่กล่าวถึงปัญหาเรื้อรังคือการขาดแคลนบุคลากร (ครูผู้สอน) สื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะเทคโนโลยี เนื่องจากใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร ปัญหาเหล่านี้ ทำให้โรงเรียนขาดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ส่วนผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

1.2 ผลการศึกษาวិเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ซึ่งประเมินตามองค์ประกอบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานที่สังเคราะห์จากเอกสารแนวคิดทฤษฎี พบว่าโรงเรียนมีความต้องการจำเป็นพัฒนาการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานทั้งโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ โดยมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา การใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ การติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน และการใช้ความรู้จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสูงสุด สาเหตุสำคัญทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานในโรงเรียนมี 2 ประการ คือ 1) ความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและการวิจัย และ 2) ความรู้ความถนัดในวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนา แนวทางในการสนองความต้องการจำเป็นที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) การสร้างความร่วมแรงร่วมใจเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ 2) การปรับเปลี่ยนในทัศนทางการศึกษา การวิจัยและการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ให้ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีทักษะกระบวนการคิด มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตามหลักสูตรแต่ละสาระ และมีทักษะความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และ 4) การบูรณาการงานประกันคุณภาพภายในเข้ากับการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาตนเองให้มีมาตรฐานสูงขึ้น เสมอภาคกับโรงเรียน

ทั่วไป แม้โรงเรียนมีลักษณะเฉพาะที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ถึงเป้าหมายความสำเร็จได้ด้วยการใช้วิจัยเป็นฐานการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2548) กล่าวถึงการจัดการศึกษาที่มีวิจัยเป็นฐานว่า เป็นการจัดการศึกษาที่ใช้การวิจัยเป็นฐานในการเรียนรู้ และดำเนินงาน ซึ่งนั้งชี้ให้เห็นว่า ในนิยามนี้ประกอบด้วยคำ 2 คำที่เกี่ยวข้องกันอย่าง ต่อเนื่อง คือการเรียนรู้ และการดำเนินการ “การเรียนรู้” ในทางการศึกษามีความหมายกึ่งนัยครอบคลุมถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนการเรียนรู้ ของครูและบุคลากรในโรงเรียน และยังครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้ขององค์กร ส่วน “การดำเนินงาน” ในหน้าที่ขององค์กรประเภทโรงเรียนนั้นครอบคลุมถึงการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน การพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียน การบริหารการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องการจัดการศึกษาทุกอย่าง ตลอดจนการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้เอื้อต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน

2. รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ประกอบด้วยหลักการ แนวคิดทฤษฎีและนิยามศัพท์ เฉพาะจุดมุ่งหมายของรูปแบบ และขั้นตอนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ 2) การพัฒนามาตรฐานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพ 4) การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ 5) การประเมินและใช้ผลพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ได้ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสาร และสร้างองค์ประกอบของรูปแบบ ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับ Gann (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545; อ้างอิงจาก Gann, 1998) ซึ่งเสนอระบบการตั้งเป้าหมายสำหรับโรงเรียนในวันพรุ่งนี้ (Targets for Tomorrow's Schools) โดยนิยามการตั้งเป้าหมายก็คือ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพ (Quality Standards) มีขั้นตอนการดำเนินงานเช่นเดียวกับระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เพียงแต่ Gann ให้ความหมายและให้ตัวอย่างการตั้งเป้าหมายในหลายมิติ ได้แก่ หลักสูตร บริบทของโรงเรียนบุคลากร การเงินและงบประมาณ ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ตัวอย่างที่สอง เป็นผลงานของ Tschanen-Moran และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545; อ้างอิง Tschanen-Moran and others, 2000) เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยใช้การรวมพลัง (Collaboration) ทำให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ การวิจัยเป็นกรณีศึกษา Brandonburg High School โดยนักวิจัยได้ศึกษากระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาโรงเรียนสัปดาห์ละ 1-2 วัน ทุกสัปดาห์เป็นเวลาหนึ่งปี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าคณะครูและผู้บริหาร ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ใช้การรวมพลังทุกขั้นตอน เริ่มต้นแต่การกำหนดเป้าหมายการวางแผนการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการดำเนินงาน และการปรับปรุงการดำเนินงาน ผลจากการดำเนินงานแบบรวมพลังทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนพัฒนาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยสมบูรณ์ และสอดคล้องกับ Sallinen (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545;

อ้างอิงจาก Sallinen, 1994) ซึ่งได้ประยุกต์หลักการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับโมเดล ปฏิสัมพันธ์ (Interactive Model) ได้เป็นรูปแบบการประกันคุณภาพอิงโมเดลปฏิสัมพันธ์ ลักษณะเด่นของรูปแบบการประกันคุณภาพแบบนี้คือระบบการประกันคุณภาพจากระดับล่างสู่ระดับบนโดยสมบูรณ์ และการที่บุคลากร ได้มีกิจกรรมการทำงานรวมพลัง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการรับผลสำเร็จของงานอย่างเท่าเทียมกัน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2545) กล่าวถึงการจัดการศึกษาที่มีวิจัยเป็นฐานว่า เป็นการจัดการศึกษาที่ใช้การวิจัยเป็นฐานในการเรียนรู้ และดำเนินงาน ซึ่งนั่นชี้ให้เห็นว่า ในนิยามนี้ ประกอบด้วยคำ 2 คำ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่อง คือ การเรียนรู้และการดำเนินการ “การเรียนรู้” ในทางการศึกษา มีความหมายกนินยครอบคลุมถึง การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของครูและบุคลากรในโรงเรียน และยังครอบคลุมไปถึงการเรียนรู้ขององค์กร ส่วน “การดำเนินงาน” ในหน้าที่ขององค์กรประเภทโรงเรียนนั้นครอบคลุมถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียน การบริหาร ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกอย่าง ตลอดจนการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน และสอดคล้องกับ Hassel (2002) ที่กล่าวว่า แม้โรงเรียนจะไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน Comprehensive School Refrom แต่ก็สามารถใช้กระบวนการที่เขาแนะนำ สร้างความยั่งยืนในการพัฒนาเพื่อยกเว้นระดับคุณภาพของนักเรียนสูงขึ้น ด้วยการดำเนินงานปกติของโรงเรียนเอง เป็นการปฏิรูปการศึกษาแบบองค์รวม เป็นกระบวนการจัดพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ ที่ใช้การวิจัยเป็นฐานในการดำเนินงานทุกด้าน โดยมุ่งให้เกิดผล ที่คุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ การดำเนินงาน ปฏิรูปแบบองค์รวมในสหรัฐอเมริกาในปี 2001 มีลักษณะเป็นการบูรณาการงานทุกด้านโดยมีคุณภาพนักเรียนเป็นแกนเพื่อให้เกิดการปรับปรุงองค์ประกอบทางการศึกษาทุกด้านให้ตอบสนองเป้าหมาย โดยใช้การวิจัยเป็นฐานการพัฒนา โดยกระทรวงศึกษาธิการมีรูปแบบการปฏิรูปหลายรูปแบบให้โรงเรียนเลือกใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีกระบวนการโดยดึงเอาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ ให้ตรงตามความต้องการจำเป็นของโรงเรียน บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องโดยเน้นวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 พื้นฐานองค์กร (Laying the groundwork) เป็นการกำหนดและรวบรวมผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาซึ่งเป็นขั้นนิยามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็น โดยคณะทำงานในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 ประเมินสถานการณ์ปัจจุบันของโรงเรียน (Ecaluating Your Current Situation) เป็นการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เช่น คุณภาพนักเรียนที่ต้องการ ครู โรงเรียน ชุมชน ทรัพยากร และแผนงานที่จำเป็น ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาไปรไฟล์งวิธีการปฏิรูปแบบองค์รวม (Profiling Your Comprehensive Reform Approach) เป็นการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดการพัฒนาเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเลือกวิธีการปฏิรูปที่เหมาะสม หรือเพื่อออกแบบยุทธวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึงตัดสินใจว่าจะเลือกวิธีการพัฒนาแบบใดแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการจำเป็นของโรงเรียน

3. ผลประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพก่อนพัฒนาตามรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เท่ากับ 15.94 และคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพโดยภาพรวมหลังจากใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) เท่ากับ 26.71 และมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.03 ซึ่งหมายความว่ารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ทำให้ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) มีประสิทธิผลระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่สร้างมาจากหลักการและทฤษฎีรวมถึงการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความสะดวก ความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ และกิจกรรมตามรูปแบบเป็นการจัดกิจกรรมการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษามีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูร่วมกันวางแผนกำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการพัฒนา จัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ มีการดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ในระหว่างการประชุมมีการระดมสมอง ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการพัฒนาของบุคคลอื่น และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรม บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงานเป็นอย่างดีและสามารถดำเนินการเป็นที่น่าพอใจ แล้วร่วมกันสรุปปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหามาจากการดำเนินงาน โดยผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมจะพยายามดำเนินการให้ได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2551) อธิบายว่าการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้วิจัยเป็นฐานในการดำเนินงาน เป็นวิธีการที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญโดยอาศัย “ข้อมูลสารสนเทศ” เป็นฐานสำคัญในการตัดสินใจพัฒนาองค์ประกอบในการศึกษาของโรงเรียนทั้งระบบ เพื่อให้ทุกกลไกแสดงบทบาทร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมาย โดย “ข้อมูลที่มีคุณภาพ” จะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดี ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาจาก 2 แหล่ง คือ ข้อมูลจากการประเมินและข้อมูลจากการวิจัย ข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินทำให้รู้ว่าเป้าหมายของโรงเรียนประสบผลมากน้อยเพียงใด มีจุดอ่อนจุดแข็งที่ใด และจะต้องพัฒนาไปในทิศทางใด ในขณะที่ข้อมูลจากการวิจัยเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้เห็นหนทางที่เป็นไปได้ในการพัฒนาโรงเรียน ขณะที่ไม่รู้ว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจะแก้ไขได้อย่างไร การวิจัยจะเป็นเครื่องมือช่วยให้คำตอบดังกล่าว และจากการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ในมาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มาตรฐานที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐานสำหรับโรงเรียน ทั้ง 3 มาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบที่สร้างขึ้นเป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติของ

บุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) นี้ได้ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ที่ประกอบด้วยกระบวนการกำหนดประเด็นการศึกษาที่ต้องการหาคำตอบ เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จัดการข้อมูลหรือวิเคราะห์ข้อมูลสร้างองค์ความรู้หรือข้อค้นพบใหม่จากข้อมูลนำข้อค้นพบไปแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ผลงานใหม่ เพื่อให้ตอบสนองมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนที่จำเป็นในสังคมโลกปัจจุบันจึงทำให้มาตรฐานด้านผู้เรียนทั้ง 3 มาตรฐานสูงขึ้นกว่าก่อนใช้รูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แหมมณี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานในบริบทของโรงเรียน ครอบคลุมถึงเหตุผลความจำเป็นที่ต้องจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐานและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 การจัดการเรียนมาตราที่ 24 วรรค 5 ความว่า “การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจจะเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ” จึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ และทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด)

4.1 ผลประเมินความคิดเห็นต่อประโยชน์มีระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการสะท้อนคิดที่ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรครู ตัวแทนชุมชน และนักเรียนร่วมกันสะท้อนว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ทำให้เข้าใจความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาชัดเจนขึ้น เห็นว่าการประกันคุณภาพเป็นเรื่องเดียวกับการเรียนการสอน การวิจัยเป็นเรื่องง่ายและเป็นงานปกติที่ครูทุกคนทำได้ การเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานเป็นเรื่องที่ครูทุกคนทำได้ การใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้ามา (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ช่วยจุดประกายความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาทั้งระบบ โดยที่ตัวแทนชุมชนสะท้อนว่า ภูมิใจที่ได้เข้าร่วมจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด และภูมิใจที่เสียงของนักเรียนเสียงของชุมชนได้รับการรับฟังและนำไปใช้อย่างมีความหมาย และผู้บริหารโรงเรียนสะท้อนว่า รูปแบบนี้ทำให้กล้าลงดำเก็บความลับเรื่องการบริหารหลักสูตรและการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการจัดการศึกษาโดยใช้วิจัยเป็นฐานเผยออกเป็นต้น ซึ่งความคิดเห็นที่สะท้อนออกมามีความสอดคล้องกับผลวิจัยของ Grek และ Ozga (2010) ที่พบวิธีการใช้ความรู้จากการวิจัยโดยวิธีบูรณาการ หรือการพัฒนาแบบองค์รวมโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนา ทำให้เกิดการพัฒนาที่ตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ Prew (2009) ที่พบว่าการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบในสหราชอาณาจักร Mitra และ Cross (2009) ที่วิจัยพบว่า การให้นักเรียนได้สะท้อนคิดความต้องการ

จำเป็นในการพัฒนาของเขาอย่างเป็นรูปธรรม และความคิดของนักเรียนได้รับความสนใจนำไปสู่การพัฒนา จะส่งเสริมความคิดและวัฒนธรรมประชาธิปไตยในสำนึกส่วนตัว และส่งเสริมให้การพัฒนาผู้เรียนตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ

4.2 จากผลการวิจัยพบว่า ประเด็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่ำกว่าประเด็นอื่น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลเข้าใจว่าการพัฒนาทั้งระบบ คือ พัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยกับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปพร้อมกัน แต่ในสภาพจริงระหว่างดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้รูปแบบฯ ทั้งสองโรงเรียนมีปัญหาขาดครูผู้สอนระดับการศึกษาปฐมวัยต้องแก้ปัญหาโดยให้ชุมชนช่วยเหลือและจัดหาครูพี่เลี้ยงที่ต่างจากงบประมาณ ที่ครูร่วมกันสมทบ ดังนั้นจึงมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานไม่สามารถแก้ปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรครู แต่ส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรครูที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนได้สูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ไปใช้ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า กิจกรรมการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและเปิดโลกทัศน์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมการศึกษาและการเรียนรู้ในโลกยุคปัจจุบัน เป็นกุญแจสำคัญที่จุดประกายให้ผู้เกี่ยวข้องคือครูและชุมชน มีความเข้าใจนิยามของคุณภาพผู้เรียนในยุคแห่งการใช้วิจัยเป็นฐานในการดำรงชีวิต เข้าใจปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาทางสังคมในปัจจุบันรวมทั้งจุดประกาย และสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพโรงเรียนอย่างมีความหมายและกระตือรือร้นขึ้นในกลุ่มตัวแทนชุมชนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้รูปแบบฯ ทั้งสองโรงเรียน จึงชี้ให้เห็นว่าการเปิดโลกทัศน์ทางสังคมและการศึกษา เป็นกุญแจสำคัญตัวหนึ่งในการส่งเสริมให้เกิดการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานอย่างมีความหมาย ผู้วิจัยจึงเสนอแนะต่อโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัดที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้เกิดการศึกษาที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน ดังนี้ 1) ควรจัดให้มีการเปิดโลกทัศน์ทางการศึกษาและเสริมสร้างมโนทัศน์การศึกษาในยุคปัจจุบันให้ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นสำหรับการตีความ หรือแปลความหมายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในบริบทสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา 2) โรงเรียนหรือหน่วยงานที่จัดการอบรมพัฒนาบุคลากรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรกำหนดให้ความสำคัญต่อเนื้อหาเรื่องการเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้พื้นฐานสำหรับการทำความเข้าใจบริบทของปัญหา สามารถทำนายอนาคตของปัญหาและริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาอย่างตรงประเด็น

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่ากระบวนการดำเนินงานที่เป็นหัวใจของการบูรณาการภารกิจการประกันคุณภาพภายในเข้ากับงานบริหารจัดการหลักสูตรเป็นเนื้อเดียวได้ กิจกรรมการสะท้อนคุณภาพผู้เรียนด้วยเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงประเภทการประเมินแบบองค์รวมที่กำหนดให้นักเรียนวาดภาพและเขียนบรรยายสะท้อนคุณค่าความดีงามของตนเอง และตกแต่งระบายให้สวยงามตรงใจ ซึ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ชิ้นหนึ่งที่สามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมจึงเสนอแนะต่อการใช้รูปแบบฯให้มีประสิทธิภาพดังนี้ 1) ผู้ใช้รูปแบบฯควรให้ความสำคัญกับการใช้เครื่องมือประเมินคุณภาพผู้เรียนแบบองค์รวมนี้ เป็นหัวใจสำคัญเพื่อให้การใช้รูปแบบฯให้มีประสิทธิภาพ 2) ส่งเสริมบุคลากรครูพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามสภาพจริงเป็นเครื่องมือวัดผลคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน 3) ส่งเสริมพัฒนาให้ครูมี ความสามารถ ในการพัฒนาและใช้รูปแบบการวัดผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นเครื่องมือวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดกิจกรรมสะท้อนผลงานผู้เรียนต่อสาธารณชน เช่น การแสดงชิ้นงานการสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานด้วยเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้แบบองค์รวมของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้โน้ตค้นเกี่ยวกับคำว่า คุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐาน และยังก่อให้เกิดช่องทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกันอย่างมีความหมายระหว่างตัวแทนของชุมชนและบุคลากรครูในโรงเรียนผู้วิจัย จึงเสนอแนะการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานโรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) หรือการส่งเสริมการมีส่วนร่วมประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ควรเน้นการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียนด้วยกิจกรรมสะท้อนคิดโดยมีชิ้นงานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสื่อ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ผู้วิจัยพบว่าต้องการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมบางประเด็น จึงเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

2.1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีสาระที่สอดคล้องกัน ปรากฏว่ามาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรยังไม่มีพัฒนาการทั้งสองโรงเรียน ซึ่งอาจจะเกิดสาเหตุจากระยะเวลาวิจัยสั้นเกินไป ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นนี้เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเสนอแนะให้มีการวิจัยศึกษา ถึงช่วงเวลาระยะเวลาและเงื่อนไขปัจจัยอื่น ๆ ที่จะส่งเสริมให้ผลการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นตามเป้าหมาย

2.2 การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาการศึกษาทั้งระบบโดยมีคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด โดยทดลองใช้กับโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแตกต่างกัน คือเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาสองระดับและสามระดับ ผลการวิจัยพบว่าทั้งสองโรงเรียนยังไม่สามารถใช้รูปแบบการประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน โรงเรียนเทศบาลหนองหญ้าม้า (โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด) ใน

การศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญและจะส่งผลต่อการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับสูงขึ้นผู้วิจัยจึงสนใจและเสนอแนะให้มีการวิจัยศึกษาเงื่อนไข ปัจจัยที่สามารถสนับสนุน และพัฒนารูปแบบประกันคุณภาพภายในโดยใช้การวิจัยเป็นฐานสำหรับการศึกษาปฐมวัย

2.3 การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบว่าโรงเรียนสามารถใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นเครื่องมือพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีกิจกรรมการสะท้อนคิดหลังสอน เป็นเครื่องมือเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและตัวแทนชุมชนที่สะท้อนให้เห็นความเป็นไปได้ในการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนอย่างเสมอภาค ซึ่งกิจกรรมนี้ทั้งสองฝ่ายต้องเสียสละเวลาและทุ่มเทมากในขณะดำเนินการวิจัย ในขณะที่ผลการศึกษาความคิดเห็นต่ออุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างวิจัย ครูสะท้อนถึงปัญหาการจัดการเวลาและการถูกรบกวนการดำเนินงานจากกิจกรรมที่กำหนดมาจากภายนอกอยู่ตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการวิจัยศึกษาแนวทางจัดการกับอุปสรรคปัญหาภายนอกเพื่อส่งเสริมให้การพัฒนายั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กษิณา พรหมโณ. (2551). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการเลือกและไม่เลือกสถานศึกษาประถมศึกษาขนาดเล็กสำหรับบุตรหลาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จิราพร แสงมาศ. (2554). ปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนม์ชกรณ วรอินทร์. (2549). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประเมินเสริมพลัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาวนี ส่งทวิ. (2551). วิจัยเรื่องการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านไสโปะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2554). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศนีย์ บุญเต็ม. (2546). รายงานการวิจัยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 27(2), 64-76.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). แนวโน้มการวิจัยในยุคสังคมความรู้. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1(2), 9-18.

- นางลักษณ์ วิรัชชัย และคณะสภค. (2545). รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ เรื่อง กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพเพื่อการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (เอกสารอัดสำเนา)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2548). การก้าวสู่การศึกษาที่มีวิจัยเป็นฐาน. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1(2), 3-8. . (2549).
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2549). การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน: การพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยวิจัย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 29(3-4), 16-26. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116. ตอนที่ 74 ก.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2535). รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เมษา นวลศรี. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2550). ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2552). การสอบแบบโครงการงานและการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน: งานที่ครูประถมทำได้. กรุงเทพฯ: สาธะแอนด์ซันพริ้นติ้ง.
- สมพล หล้าเต็น. (2551). ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2551). วิธีวิทยาการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ ชัยชนะ. (2549). การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 . การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานผลการดำเนินโครงการนำร่องระดับชาติ เรื่องกระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพเพื่อการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553 ก). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยา นิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารมย์ สนานภู่. (2549). รูปแบบการพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน ขนาดเล็กโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.